

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ใช้รถสาธารณะ Legal Measures Concerning First Aid to Public Vehicle Users

อัครพงษ์ บุญแท้¹, ป้อมฤดี กุมพันธ์²

Akarapong Boontae¹, Pomrudee koompan²

^{1,2}หลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

^{1,2}Master of Law, Faculty of Law, Bangkokthonburi University

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: keroro355@gmail.com

Received: January 26, 2022; February 25, 2022; Accepted: February 27, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายเพื่อการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ใช้รถสาธารณะ 2) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความหมายของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในรถสาธารณะ 3) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ใช้รถสาธารณะในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐตุรกี และสาธารณรัฐสิงคโปร์ 4) เพื่อนำข้อมูลและบทวิเคราะห์ทั้งสามส่วนข้างต้นมาวิเคราะห์ร่วมกันในเชิงเปรียบเทียบ โดยวิเคราะห์ถึงความแตกต่างด้านมาตรการทางกฎหมายเพื่อการเรียนรู้และฝึกฝนวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ใช้รถสาธารณะ 5) เพื่อเสนอแนะเพิ่มเติม แกไข มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย เพื่อการพัฒนาไปสู่มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ใช้รถสาธารณะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ รายงานวิจัย ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมไปถึงกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับรถโดยสารสาธารณะ

ผลการวิจัยพบว่า สาธารณรัฐตุรกีและสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการกำหนดจำนวนอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่รถโดยสารสาธารณะต้องมีไว้เป็นพื้นฐาน และยังมีมาตรการเสริม เช่น ในสาธารณรัฐตุรกีมีบทกำหนดโทษสำหรับรถสาธารณะที่ไม่มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลบนรถ และในสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้นก็มีข้อกำหนดที่ต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสาร นอกจากนี้ในสาธารณรัฐตุรกีในการฝึกอบรมผู้ขับรถรับใบอนุญาตขับรถ

โดยสารสาธารณะต้องผ่านการฝึกอบรมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งในประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดให้สาธารณะต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้เป็นกฎหมายอย่างชัดเจน มีเพียงการอบรมเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเท่านั้น จึงมีข้อเสนอแนะให้ 1) ผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถสาธารณะทุกประเภทต้องได้รับการอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น 2) การต่อใบอนุญาตทุกครั้งควรมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพิ่มเติม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการหลงลืมและพัฒนาความรู้ให้ทันสมัย และ 3) ควรมีการออกประกาศกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วย อุปกรณ์ปฐมพยาบาลบนรถสาธารณะ พ.ศ. ให้รถสาธารณะทุกคันต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลในจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสาร

คำสำคัญ: มาตรการทางกฎหมาย; การปฐมพยาบาลเบื้องต้น; รถสาธารณะ

ABSTRACT

The objectives of this study were fourfold: 1) to investigate the background and importance of legal problems for first aid in public transport, 2) to ascertain legal measures pertaining to the first aid practices of public vehicle drivers, 3) to study the legal measures on first aid in Thailand and abroad, namely the Republic of Turkey and Republic of Singapore, 4) to bring the information and analysis of the above three parts Let's analyze together in a comparative way. by analyzing the differences in legal measures for learning and practicing basic first aid methods and 5) to offer recommendations for the revision or change of the legal measures regarding the first aid practices of public vehicle drivers.

The study was qualitative or documentary in nature. The required data were collected from books, textbooks, documents, academic articles, research articles, and electronic sources, legal precedents and regulations relevant to public vehicles.

The results of the data analysis were specified below. In Republic of Turkey and Republic of Singapore a certain magnitude of first aid tools are required to be available in public vehicles; moreover, there are some additional legal measures. For instance, in the case of Republic of Turkey any public vehicles have no first aid tools will be penalized. In

the case of Republic of Singapore first aid tools are required to be available in such a way that they are adequate for the passengers' needs. In addition, in Turkey all public vehicle drivers must have received training on first aid knowledge before they can obtain driving licenses. In the case of Thailand, public vehicles are not required by law to have first aid tools in public vehicles except that some training on first aid knowledge is given to all public vehicle drivers. Based on the results of the study, the researcher has made the following recommendations: 1) the public vehicle drivers wishing to obtain driving licenses must have received training on first aid practices-both in theory and practice. 2) Every time the public vehicle drivers want to have their driving licenses renewed, they should, one more time, receive training on first aid-both in theory and practice in order to prevent their forgetfulness and to update their knowledge of first aid. 3) The Public Department of Land Transport should issue an official notification on the availability of first aid tools on public vehicles B.E. for the purpose of forcing all public vehicles to have first aid tools that are perfectly adequate for passengers' needs.

Keywords: legal measures regarding; first aid; public vehicle

บทนำ

จากการศึกษารายงานการวิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุจากการโดยสารรถสาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของสำนักสวัสดิภาพการขนส่งทางบก กลุ่มแผนงานความปลอดภัยกรมการขนส่งทางบก มีสาระสำคัญว่า จำนวนอุบัติเหตุรถโดยสารสาธารณะ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2563 มีรถโดยสารสาธารณะเกิดอุบัติเหตุรวมทั้งสิ้น 245 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 99 ราย ผู้บาดเจ็บ 320 ราย และแบ่งการเกิดอุบัติเหตุ

ตามลักษณะรถและประเภทการขนส่ง ได้ตั้งนี้รถสาธารณะที่เกิดเหตุทั้งหมดจำนวน 259 คัน ลักษณะของรถสาธารณะที่เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด ได้แก่ รถโดยสาร 1 ชั้น ร้อยละ 37 (97 คัน) รองลงมาได้แก่ รถตู้ ร้อยละ 29 (74 คัน) โดยโดยสาร 2 ชั้น ร้อยละ 23 (59 คัน) รถโดยสารสองแถว ร้อยละ 10 (25 คัน) และรถมินิบัสเกิดอุบัติเหตุน้อยที่สุด ร้อยละ 1 (4 คัน) ซึ่งมีสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ 10 ลำดับแรก คือ ขับรถโดยประมาท 36 ครั้ง รองลงมาได้แก่ หลับใน 32 ครั้ง ขับรถตามหลังในระยะกระชั้นชิด

29 ครั้ง ขับรถตัดหน้าในระยะกระชั้นชิด 21 ครั้ง ฝนตกถนนลื่น 16 ครั้ง ขับรถด้วยความเร็ว 15 ครั้ง ขับล้าเข้าไปในช่องทางฝั่งตรงข้าม 14 ครั้ง ระบบห้ามล้อชำรุดบกพร่อง 9 ครั้ง ขับแข่งในที่คับขัน 8 ครั้ง และเปลี่ยนช่องทางจราจรกะทันหัน 7 ครั้ง

จากสถิติข้างต้นเห็นได้ว่าปัจจุบันมีอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากรถสาธารณะจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดความเสียหายเป็นวงกว้างต่อการเกิดอุบัติเหตุในแต่ละครั้ง ผู้เขียนเห็นว่าการรักษาหรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างทันทีทัน่วงที่จะบรรเทาความเจ็บปวด และลดอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุลงได้ แต่อย่างไรก็ดีกฎหมายไทยยังมีได้บัญญัติถึงเรื่องอุปกรณ์เพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในรถโดยสารสาธารณะ สำหรับเรื่องขอใบอนุญาตของผู้ขับรถและผู้ประจำรถที่ไม่ใช่ผู้ขับ แม้กฎหมายไทยได้บัญญัติถึงไว้บ้างแล้ว แต่ยังไม่ชัดเจนและครอบคลุมเพียงพอ

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) หมายความว่า การให้ความช่วยเหลืออย่างทันทีทัน่วงที่แก่ผู้ป่วยหรือผู้ได้รับบาดเจ็บ ไม่เพียงแต่การบาดเจ็บทางร่างกายหรือการเจ็บป่วยเท่านั้น แต่ First Aid ยังหมายความรวมถึงการดูแลเบื้องต้นอื่น ๆ ตลอดจนการสนับสนุนด้านสุขภาพจิต สำหรับผู้ที่ทรมานจากความทุกข์ทางอารมณ์ซึ่งอาจเกิดจากสภาพทางสังคม หรือประสบการณ์ที่เลวร้าย

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่าเป้าหมายของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นคือ “รักษาชีวิต บรรเทาความทุกข์ทรมาน ป้องกันการเจ็บป่วยหรือการบาดเจ็บเพิ่มเติม และส่งเสริมการฟื้นคืนซึ่งสุขภาพร่างกาย และจิตใจ”

การศึกษาเรื่องการปฐมพยาบาลนั้น นอกจากจะศึกษาเชิงทฤษฎีแล้ว การให้ผู้ศึกษาลงมือปฏิบัติจริงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด จากความหมายของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น เห็นว่าไม่ใช่เป็นเพียงแค่การกู้ชีพ หรือปฐมพยาบาลเบื้องต้นทางร่างกายเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือ ให้การรักษาเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยทางจิต ดังนั้นผู้ศึกษา จึงควรศึกษาให้ครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นการปฐมพยาบาลทางร่างกาย และทางอารมณ์ ซึ่งต้องใช้เวลา และความสม่ำเสมอในการเรียนรู้และฝึกฝน

หลักสูตรการอบรมภาคทฤษฎีสำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถสาธารณะในประเทศไทย ได้ถูกจำแนกเนื้อหาสาระสำคัญ และสิ่งที่ต้องเรียนรู้แตกต่างกันออกไปตามแต่ลักษณะของใบอนุญาตขับรถสาธารณะที่ต้องการขอรับใบอนุญาตชนิดนั้น ๆ โดยถูกบัญญัติไว้ในระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถ ผู้ขอต่อใบอนุญาตขับรถ และผู้ขอรับบัตรประจำตัวคนขับรถตาม

กฎหมายว่าด้วยรถยนต์ พ.ศ. 2554 และระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการศึกษาอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ พ.ศ.2547

สำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ หรือใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อสาธารณะ ได้ถูกบัญญัติไว้ในระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถ ผู้ขอต่อใบอนุญาตขับรถ และผู้ขอรับบัตรประจำตัวคนขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ พ.ศ. 2554 ข้อ 11 ได้วางหลักไว้ว่าผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถยนต์สาธารณะ หรือใบอนุญาตขับรถยนต์สามล้อสาธารณะ ต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตรในวิชาดังต่อไปนี้ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง (1) กฎหมาย ระเบียบ และประกาศของทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการขับรถยนต์สาธารณะ หรือรถยนต์สามล้อสาธารณะ (2) มารยาทสำหรับผู้ขับรถยนต์สาธารณะ (3) กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกที่ควรทราบ (4) เทคนิคการขับรถอย่างปลอดภัย

สำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะ ได้ถูกบัญญัติไว้ในระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถ ผู้ขอต่อใบอนุญาตขับรถ และผู้ขอรับบัตรประจำตัวคนขับรถตามกฎหมายว่า

ด้วยรถยนต์ พ.ศ. 2554 ข้อ 12 วางหลักไว้ว่าผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถจักรยานยนต์สาธารณะ ต้องผ่านการอบรมตามหลักสูตร ในวิชาดังต่อไปนี้ เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง (1) กฎหมาย ระเบียบ และประกาศของทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการขับรถยนต์สาธารณะ หรือรถยนต์สามล้อสาธารณะ (2) หน้าที่ความรับผิดชอบและมารยาทของผู้ขับรถจักรยานยนต์สาธารณะ (3) สถานที่และเส้นทางภายในจังหวัด และข้อ 13 วางหลักไว้ว่า ให้ผู้เข้ารับการทดสอบข้อเขียน ดำเนินการตาม ขั้นตอน ดังนี้ (1) ลงลายมือชื่อผู้ที่เข้ารับการทดสอบในทะเบียนคุมผู้เข้ารับการทดสอบ (2) ทดสอบความรู้ในข้อควรปฏิบัติ หรือข้อบังคับการเดินรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกตามแบบทดสอบ และหลักเกณฑ์ที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดและต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ให้ถือว่าผ่านการทดสอบ

ส่วนผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถโดยสารสาธารณะใหม่ ได้ถูกบัญญัติไว้ในระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการศึกษาอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ พ.ศ.2547 ข้อ 10 ได้วางหลักไว้ว่า หลักสูตรสำหรับผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถใหม่เป็นไป ดังนี้ (1) ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ ชนิดที่ 1 และชนิดที่ 2 มีวิชาที่ต้องศึกษาอบรม

(1) กฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกและกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ (2) กฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก กฎหมายแพ่ง และกฎหมายอาญา (3) เทคนิคการขับรถอย่างปลอดภัย (4) หน้าที่ผู้ขับรถและการบำรุงรักษารถ (5) มนุษยสัมพันธ์และมารยาทในการขับรถ (6) การส่งเสริมสุขภาพพลานามัย (7) หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ขับรถ (8) หัวใจของการบริการทางการขนส่ง (9) การตรวจความพร้อมของรถก่อนและหลังการใช้งาน โดยต้องผ่านการอบรมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดในเรื่องการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) ในการขอรับใบอนุญาตขับรถสาธารณะ ส่งผลให้เมื่อประสบกับสถานการณ์จริงผู้ขับขี่รถโดยสารสาธารณะตื่นกลัว วิตกกังวลจนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ หรืออาจตัดสินใจเข้าช่วยเหลือผู้ประสบเหตุแต่ช่วยเหลือผิดวิธี อันเป็นการเพิ่มความเจ็บปวดเพิ่มผลร้ายแก่ผู้ประสบเหตุ จากเหตุปัจจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนจึงกำหนดประเด็นศึกษาเพื่อเพิ่มเติมและแก้ไขมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับผู้ใช้รถโดยสารสาธารณะ ดังนี้

ประการที่หนึ่งเรื่องการอบรมให้ความรู้ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ขับรถสาธารณะ

และผู้ประจำรถที่ไม่ใช่ผู้ขับ ประการที่สองเรื่องการกำหนดให้ต้องมีและใช้อุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้นในรถสาธารณะ โดยศึกษาวิเคราะห์ หลักการ ทฤษฎีทางกฎหมายกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ ประกอบไปด้วย สาธารณรัฐตุรกี และสาธารณรัฐสิงคโปร์ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ขับรถสาธารณะต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายเพื่อการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ขับรถสาธารณะ
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความหมายของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในรถสาธารณะ
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ขับรถสาธารณะในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐตุรกี และสาธารณรัฐสิงคโปร์
4. เพื่อนำข้อมูลและบทวิเคราะห์ทั้งสามส่วนข้างต้น มาวิเคราะห์ร่วมกันในเชิงเปรียบเทียบ โดยวิเคราะห์ถึงความแตกต่างด้านมาตรการทางกฎหมาย เพื่อการเรียนรู้และฝึกฝนวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ขับรถสาธารณะ

5. เพื่อเสนอแนะ เพิ่มเติม แก้ไข มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย เพื่อการพัฒนาไปสู่มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ใช้รถสาธารณะ

การดำเนินการวิจัย

วิจัยนี้เป็นในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัย ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมไปถึงกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับรถโดยสารสาธารณะ เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522, ระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถ ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตขับรถ และผู้ขอรับบัตรประจำตัวคนขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2559

ผลการวิจัย

1. ความหมายของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

มีนักวิชาการ นักวิจัย หรือองค์กรต่าง ๆ ได้ให้คำจำกัดความของการปฐมพยาบาลไว้ ดังต่อไปนี้

โรงพยาบาลท่าตุม (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การปฐมพยาบาล หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บหรือผู้ป่วย ณ สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่หาได้ในขณะนั้น ก่อนที่ผู้บาดเจ็บจะได้รับการดูแลรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์ หรือส่งต่อไปยังโรงพยาบาล โดยวัตถุประสงค์ของการปฐมพยาบาล คือ เพื่อช่วยชีวิต เป็นการลดความรุนแรงของการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วย ทำให้บรรเทาความเจ็บปวดทรมาน และช่วยให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว รวมทั้งป้องกันความพิการที่เกิดขึ้นตามมาภายหลัง

สำนักอุทยานแห่งชาติ กล่าวว่า การปฐมพยาบาลหมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บหรือผู้ป่วย ณ สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่หาได้ในขณะนั้น ก่อนที่ผู้บาดเจ็บจะได้รับการดูแลรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์ หรือส่งต่อไปยังโรงพยาบาล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุ่งแพนพรเทพเกษมสันต์ ให้ความหมาย การปฐมพยาบาล คือ การให้พยาบาลช่วยเหลือขั้นต้น โดยรีบด่วนแก่ผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยอย่างกะทันหัน เพื่อช่วยให้ผู้บาดเจ็บหรือผู้ป่วยได้รับอันตรายน้อยที่สุด ก่อนที่จะส่งถึงมือแพทย์

ปัญญาพัชรภร บุญพร้อม และคณะ กล่าวว่า หลักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ณ สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้ อุปกรณ์เท่าที่จะหาได้ในขณะนั้น นำมาใช้รักษาเบื้องต้น ควรทำการปฐมพยาบาลให้เร็วที่สุด หลังเกิดเหตุโดยอาจทำได้ในทันที หรือระหว่างการนำผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บไปยังโรงพยาบาล หรือสถานที่รักษาพยาบาลอื่น ๆ เพื่อช่วยบรรเทาอาการเจ็บป่วย หรืออาการจากการบาดเจ็บนั้น ๆ ก่อนที่ผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจะได้รับการดูแลรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์หรือนำส่งไปยังโรงพยาบาล

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid) หมายความว่า การให้ความช่วยเหลืออย่างทันทีทันใดแก่ผู้ป่วยหรือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ไม่เพียงแต่การบาดเจ็บทางร่างกายหรือการเจ็บป่วยเท่านั้น แต่ First Aid ยังหมายความรวมถึงการดูแลเบื้องต้นอื่น ๆ ตลอดจนการสนับสนุนด้านสุขภาพจิต สำหรับผู้ที่ทรมานจากความทุกข์ทางอารมณ์ซึ่งอาจเกิดจากสภาพทางสังคม หรือประสบการณ์ที่เลวร้าย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเป้าหมายของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นคือ “รักษาชีวิต บรรเทาความทุกข์ทรมาน ป้องกันการเจ็บป่วยหรือการบาดเจ็บเพิ่มเติม และส่งเสริมการฟื้นคืนซึ่งสุขภาพร่างกาย และจิตใจ”

ตามข้อมูลข้างต้นที่ได้กล่าวถึงความหมายของการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

(First Aid) จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ประชาชนควรทราบ เพื่อรักษาชีวิต บรรเทาความทุกข์ทรมาน ป้องกันการเจ็บป่วยหรือการบาดเจ็บเพิ่มเติม และส่งเสริมการฟื้นคืนซึ่งสุขภาพร่างกาย และจิตใจ ยิ่งไปกว่านั้นผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะต้องให้การบริการแก่ประชาชน และดูแลความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินของผู้โดยสาร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุทำให้ผู้โดยสารได้รับบาดเจ็บผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะหรือผู้ประจำรถ ต้องสามารถเข้าช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุได้อย่างทันที่ และถูกต้อง ในระหว่างการนำผู้ได้รับบาดเจ็บไปยังโรงพยาบาล หรือสถานที่รักษาพยาบาล เพื่อช่วยบรรเทาอาการจากการบาดเจ็บ

2. มาตรการทางกฎหมายเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในต่างประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐตุรกี และสาธารณรัฐสิงคโปร์ เปรียบเทียบกับสภาพการที่เป็นอยู่ของประเทศไทยในปัจจุบัน

2.1 สาธารณรัฐตุรกี

2.1.1 ในสาธารณรัฐตุรกีได้มีกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถโดยสารสาธารณะ โดยจำแนกเป็น SRC ซึ่งย่อมาจาก Mesleki Yeterlilik Belgesi หมายความว่า การเป็นผู้ขับขี่รถมืออาชีพ SRC ประเภท 1-5 เป็นใบอนุญาตขับรถโดยสาร

หรือรถขนส่งสิ่งของ ซึ่งถูกกำหนดไว้ใน Karayolu Taşıma Kanunu 2003 No.4925 การได้มาซึ่ง SRC ต้องผ่านขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ขับรถโดยสารสาธารณะ (Mesleki Yeterlilik Belgesi) ในภาคทฤษฎี ผู้ขอรับใบอนุญาต SRC ทั้ง 5 ประเภทผู้ขับขี่ ต้องได้รับการอบรมภาคทฤษฎี โดยใบอนุญาต SRC 1 และ SRC 3 ต้องเข้ารับการอบรม 32 ชั่วโมง และสำหรับใบอนุญาต SRC ต้องผ่านการอบรมภาคทฤษฎี 28 ชั่วโมง และต้องได้รับบทเรียนตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบไปด้วยบทเรียน ดังนี้ 1.ด้านยานยนต์และการใช้ยานพาหนะเชิงพาณิชย์ 2. ระยะเวลาการทำงานและการพักรถ 3. ความรู้เรื่องจิตวิทยาและพฤติกรรม 4. ความรู้เรื่องการขนส่งผู้โดยสาร 5. ความรู้เรื่องการขับรถออกนอกประเทศ 6. เทคนิคการขับขี่ย่างปลอดภัย 7. ความรู้ด้านการอ่านแผนที่ 8. เทคโนโลยีการสื่อสาร 9. การปฐมพยาบาลเบื้องต้น 10. การป้องกันอุบัติเหตุจราจร 11. กฎจราจรและบทลงโทษ และ 12. ความรับผิดชอบและประกันภัย

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ขับรถโดยสารสาธารณะในสาธารณรัฐตุรกีนั้นต้องผ่านการอบรม ต้องได้รับบทเรียนตามที่กฎหมายกำหนด และหนึ่งในเรื่องที่ต้องได้รับการให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาล พอจะสรุปถึงเนื้อหาและสาระสำคัญที่ต้องทราบเกี่ยวกับ

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งมีเป้าหมายของการปฐมพยาบาลคือ การช่วยเหลือบุคคลที่ได้รับบาดเจ็บหรืออันตรายถึงชีวิต เพื่อบรรเทาความเลวร้ายให้ลดลง จนกว่าความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์หรือสาธารณสุขจะมาถึง ซึ่งผู้เรียนต้องมีความรู้และทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และสามารถสื่อสารได้ดี โดยขั้นตอนแรกจะมีการประเมินสถานการณ์ว่าร้ายแรงเพียงใด เมื่อเกิดอุบัติเหตุควรดับเครื่องยนต์โดยสารถและหากผู้ได้รับบาดเจ็บอยู่ในพื้นที่ที่อาจได้รับอันตรายต้องเคลื่อนย้ายผู้ป่วยออกจากสถานที่ที่อาจเกิดอันตราย และต้องมีการแจ้งเหตุ เบอร์ 112 เป็นหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน โดยแจ้งที่อยู่ จำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บโดยประมาณ ควรสื่อสารด้วยความกระชับและเข้าใจง่าย ขั้นตอนต่อไปเป็นการปฐมพยาบาล โดยดูจากลำดับความรุนแรง โดยประเมินจากมีสติสัมปชัญญะ การหายใจ การเต้นของหัวใจ และตามกฎหมาย กฎจราจรทางหลวง 1997 (KARAYOLLARI TRAFİK YÖNETMELİĞİ. 1997) มาตรา 132 มีการกำหนดให้ยานพาหนะต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นเพียงพอต่อการรักษาผู้โดยสาร

2.1.2 สาธารณรัฐตุรกีมีการตรากฎหมาย SÜRÜCÜ ADAYLARI VE SÜRÜCÜLERDE ARANACAK SAĞLIK ŞARTLARI İLE MUAYENELERİNE DAİR YÖNETMELİK ซึ่งได้บัญญัติให้รถยนต์ต้องมี

อุปกรณ์ปฐมพยาบาล ดังนี้ 1. ผ้าพันแผลขนาดใหญ่ (10 ซม. X 3-5 ม.) 2 ชิ้น 2. น้ำยาฆ่าเชื้อด้วยแก๊ส Hydrophilic (10x10 ซม.) 50 กล่อง 3. ผ้าสามเหลี่ยมประคองแขน 3 ชิ้น 4. น้ำยาฆ่าเชื้อ (50 มล.) 1 ชิ้น 5. Plaster (2 ซม. x 5 ม.) 1 ชิ้น 6. เข็มกลัด 10 ชิ้น 7. กรรไกรสแตนเลส 1 ชิ้น 8. ผ้าพันแผลชนิดผ้ายืด 1 ชิ้น 9. เข็กลูกขนาดเล็ก (ความยาว 50 ซม.) 1 ชิ้น 10. พลาสเตอร์ยา 10 ชิ้น 11. ผ้ามาแนฟอยล์ปฐมพยาบาล 1 ชิ้น 12. ถุงมือยางอนามัย 1 คู่ 13. ไฟฉาย 1 กระบอก

นอกจากจะมีการกำหนดให้รถโดยสารสาธารณะต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลแล้วนั้นยังมีการกำหนดโทษสำหรับรถที่ไม่มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ผู้ขับขี่ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในระเบียบนี้จะถูกกลงโทษตามบทบัญญัติกฎหมายจราจร นอกจากนี้ผู้ขับขี่ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎ ข้อห้าม ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ห้ามมิให้ขับขี่รถโดยสารสาธารณะ

2.2 สาธารณรัฐสิงคโปร์

ในสาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้มีการบัญญัติกฎหมาย ROAD TRAFFIC ACT REVISED EDITION 1999 ซึ่งได้บัญญัติให้รถทุกโดยสารสาธารณะทุกคันที่นั่งได้ 6 คนขึ้นไป ไม่รวมคนขับ ต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นที่มีมาตรฐาน และต้องบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา และต้องคำนึงถึงความเพียงพอของอุปกรณ์ ดังนี้ 1. เข็กลูก

ผ้ายืด 1 ชิ้น 2. ผ้าพันแผล 1 ชิ้น 3. ผ้าพันแผลปลอดเชื้อสำหรับแผลไฟไหม้และแผลสด ขนาดไม่น้อยกว่า 75 x 75 มิลลิเมตร 1 ชิ้น 4. เทปปิดแผลแบบตาข่าย ขนาดไม่น้อยกว่า 50 x 50 มิลลิเมตร 3 ชิ้น 5. สำลี 50 กรัม 6. ผ้าก๊อซ 3 ม้วน 7. ผ้าสามเหลี่ยมประคองแขน 2 ผืน 8. เทปกาวปิดบาดแผล 1 ม้วน 9. กรรไกรสแตนเลส 1 เล่ม และ 10. เข็มกลัด 1 กล่อง

2.3 ประเทศไทย

ในประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดให้รถโดยสารสาธารณะต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้เป็นกฎหมายอย่างชัดเจน มีเพียงการอบรมเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเท่านั้น

2.4 เปรียบเทียบต่างประเทศ

จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า สาธารณรัฐตุรกีและสาธารณรัฐสิงคโปร์มีการกำหนดให้รถโดยสารสาธารณะต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้เป็นพื้นฐานและยังมีมาตรการเสริม เช่น ในสาธารณรัฐตุรกีมีบทกำหนดโทษสำหรับรถโดยสารสาธารณะที่ไม่มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลบนรถ และในสาธารณรัฐสิงคโปร์นั้นก็มีข้อกำหนดที่ต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสาร นอกจากนี้ในสาธารณรัฐตุรกี การฝึกอบรมผู้ขับขี่ใบอนุญาตขับรถโดยสาร

สาธารณสุขต้องผ่านการฝึกอบรมเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งในประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดให้รถโดยสารสาธารณะต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นไว้เป็นกฎหมายอย่างชัดเจน มีเพียงการอบรมเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปปฏิบัติได้จริง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. กรมการขนส่งทางบกควรมีการกำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตขับขี่รถโดยสารสาธารณะ และผู้ประจำรถ ได้แก่ ผู้ขับขี่ผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจ ต้องผ่านการอบรมให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีการจำลองสถานการณ์หากเกิดอุบัติเหตุควรจะทำปฏิบัติตนอย่างไรในการปฐมพยาบาล ในระหว่างการรอรถฉุกเฉิน เจ้าหน้าที่ พยาบาล หรือแพทย์ที่มีความรู้ ระหว่างการนำผู้ได้รับบาดเจ็บไปยังโรงพยาบาล หรือสถานที่รักษาพยาบาล เพื่อช่วยบรรเทาอาการจากการบาดเจ็บ โดยระยะเวลาการฝึกอบรมนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

2. พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 100 ใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถให้มีอายุ 3 ปี นับแต่วันออกใบอนุญาต เมื่อมีการต่อใบอนุญาต

ควรจะมีการอบรมให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพิ่มเติม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการหลงลืมและพัฒนาความรู้ให้ทันสมัย (update)

(3) ควรออกประกาศกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยอุปกรณ์ปฐมพยาบาลบนรถโดยสารสาธารณะพ.ศ. ให้รถโดยสารสาธารณะทุกคันต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสาร โดยมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำถึงจำนวนอุปกรณ์ปฐมพยาบาลบนรถโดยสารแต่ละประเภท เช่น รถจักรยานยนต์สาธารณะ รถยนต์สาธารณะ รถยนต์สามล้อสาธารณะ และรถโดยสารสาธารณะ ตามประเภทใบอนุญาตขับขี่ และมีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามโดยครอบคลุมไปถึงเจ้าของรถ ผู้ขับขี่ และผู้ประจำรถซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้เก็บค่าโดยสาร นายตรวจและผู้บริการที่ไม่ปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษามาตรการทางกฎหมายเพื่อการปฐมพยาบาลเบื้องต้นสำหรับรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์สามล้อส่วนบุคคล ตลอดจนรถยนต์ส่วนบุคคล

2. ควรศึกษามาตรการทางกฎหมายเพื่อการปฐมพยาบาลเบื้องต้นตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2557 พระราชบัญญัติ

การรับขนของทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติการรับขนคน โดยสารทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. 2557

โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายในประเทศที่มีระบบกฎหมายที่แตกต่างกันทั้ง ระบบกฎหมาย ลาย ลัก ษ ณ์ อัก ษ ร (Civil Law System) กฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System)

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเพื่อการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

เอกสารอ้างอิง

ปัญจิปัทธกร บุญพร้อม และคณะ. (2562). ความรู้การปฐมพยาบาลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต บางกอกใหญ่. *วารสารนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้*, 2(1), 74-75.

พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522

กรมการขนส่งทางบก. (2554). *ระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถ ผู้ขอต่อใบอนุญาตขับรถ และผู้ขอรับบัตรประจำตัวคนขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์*.กรมการขนส่งทางบก.

กรมการขนส่งทางบก. (2547). *ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการศึกษาอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถ*. กรมการขนส่งทางบก.

กรมการขนส่งทางบก. (2559). *ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอบรมและทดสอบผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถ ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตขับรถ และผู้ขอรับบัตรประจำตัวคนขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ (ฉบับที่ 5)*. กรมการขนส่งทางบก.

ร่ำแพน พรเทพเกษมสันต์. (2562). *การปฐมพยาบาลเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.

โรงพยาบาลท่าตุม. (ม.ป.ป.) สุขภาพน่ารู้. งานสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์โรงพยาบาลท่าตุม. หน้าที่ 1. ค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2564 จาก http://www.thatoomhsp.com/userfiles/7_การปฐมพยาบาล.pdf

สำนักอุทยานแห่งชาติ. (2557). *คู่มือปฐมพยาบาลเบื้องต้น (ฉบับพกพา)*. บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด. หน้า 5.

Karayolu Taşıma Kanunu ile (Değişik ibare: RG-15/1/2019-30656 Mükerrer)

Temaakademi. (n.d.). *SRC Belgesi Nedir? SRC Belgesi ne demektir?*. Retrieved August 12, 2021. from <https://www.temaakademi.com.tr/egitim/src-egitimleri/>

İLK YARDIM. (n.d.). *Ody - Üdy Dersi*. Retrieved August 15,2021. from <http://alanyasrc.com/ders-notlari/114-ody-udy-dersi.html>.

Madde 13. KARAYOLLARI TRAFİK YÖNETMELİĞİ 1997.

Madde 10 SÜRÜCÜ ADAYLARI VE SÜRÜCÜLERDE ARANACAK SAĞLIK ŞARTLARI İLE MUAYENELERİNE DAİR YÖNETMELİK

Madde 11 SÜRÜCÜ ADAYLARI VE SÜRÜCÜLERDE ARANACAK SAĞLIK ŞARTLARI İLE MUAYENELERİNE DAİR YÖNETMELİK